

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 1. DÖNEM 1.YAZILI SORULARI

AD-SOYAD:

SINIF:

NO:

NOT:

- A) Topların da konuşulmasından sonra, II. Mehmet veziri **Veli Mahmut Paşa**'yı İmparator Konstantin'e göndererek şehrin teslimini istedi. Konstantin, şehri korumaya yeminli olduğunu ancak istenilirse vergi verebileceğini söyledi. 12 Nisan 1453'te Osmanlı topçu ateşi başladı. Dönemine göre kuvvetli görülen bu toplar, birçok kaynağa göre büyük gürültü çıkarmaktaydı ve şehri savunanların moralini bozmaktaydı. Osmanlı topları yaklaşık iki saatte dolduruluyordu, bundan dolayı topçu ateşi sık değildi. II. Mehmet, topların daha sık ateşlenmesini istedi ve sonuç olarak bir top patlayarak parçalandı, topu döken usta Urban ile çevresindekiler öldü.
- B) Bu kitaplar Fatih'tir, Selim'dir, Süleyman'dır;  
Şu mihrap Sinanüddin, şu minare Sinan'dır;  
Haydi, artık, uyuyan destanını uyandır!  
Bilmem neden gündelik işlerle telaştasın?  
Kızım, sende Fatihler doğuracak yaştasın!

**1-Yukarıdaki metinleri edebi (sanatsal) metin ve öğretici metin olma yönüyle belirtiniz. İki metnin türünün farklılıklarını ( gerçeklik-kurgu, yazılış amacı, dil vb.) en az 2 madde ile açıklayınız. (10 P)**

a) ÖĞRETİCİ metin

**Farklılıkları:** Edebi metinlerde mecaz anlam ve çağrışım ön planda  
öğretici metinlerde temel anlam ön plandadır.

b) EDEBİ metin

Edebi metinler gerçeği değiştirerek ortaya koyarken  
Öğretici metinler gerçeği değiştirmez

**2-Edebiyatın tarih ve psikolojiyle ilişkisini açıklayınız. Birer eser örnek veriniz(10 P)**

**Tarih ve edebiyat ilişkisi:** Edebiyat tarihi olaylardan faydalanır. Savaşlar, göçler vb. tarihi olaylar edebiyatın konusu olur. Bu tarihi olayları kurgular ve yazar yeni bir metin oluşturarak tarihi gerçekliği değiştirir. Örneğin Kemal Tahir Devlet Ana adlı eserinde Osmanlının kuruluşunu işler.

**Psikoloji ve edebiyat ilişkisi:** Edebi eserlerde işlenen karakterlerin iç dünyalarından, psikolojik ve ruhsal durumlarından söz edilir. Psikolojik tahliller yapılır. Psikoloji biliminden bu yolla faydalanılır. Mehmet Rauf'un Eylül romanı buna örnektir.

**3- Durum ve olay öyküsünün farklılıklarını 2 madde ile açıklayınız . Bu öykü türlerinin Türk edebiyatındaki temsilcilerine birer örnek veriniz.(10 P)**

**Olay – durum hikayesi farklılıkları** : Olay hikayesinde giriş gelişme sonuç bölümü vardır ama durum hikayesinde bütün bölümler yoktur. Olay hikâyesinde merak unsuru fazladır ve beklenmedik şekilde sonuçlanır. Durumdaysa merak unsuru ön planda değildir ve sonuç okuyucunun hayaline bırakılabilir.

**Olay hikâyesi temsilcisi:** Ömer Seyfettin

**Durum hikâyesi temsilcisi:** Sait Faik Abasıyanık

**4- Aşağıdaki parçalarda yer alan anlatıcı bakış açılarını belirtiniz.(6 P)**

**B)**Bünyamin, Galata'nın sokaklarında durmadan yer değiştiriyordu. Güneş ufukta iyice alçalmıştı. Kasımpaşa Mezarlığı'na ulaşan Bünyamin, babasını gördü. Hemen babasına doğru yürüdü fakat Uzun İhsan Efendi oturduğu yerden kalkarak hızla oradan uzaklaştı. Oğlu Bünyamin peşinden koştu ve ona seslendi. Fakat Uzun İhsan hiç karşılık vermeden ortadan kayboldu. **(Gözlemci)**

**C)** Mustafa, düşünceli düşünceli okulun bahçesinde dolaşıyordu. Dolaşırken ilginç ilginç işaretler yapıyordu. İşaretlerle dolanması gittikçe hızlanıyordu. Kafası bir şeye takılmıştı anlaşılan. Öğretmenin anlattığı olay onu etkilemişti . “Benim yaşadıklarım ne kadar da benziyor.” diye geçirdi içinden.Öğretmenin yanına gitmek istedi ama zamanı olmadığını düşündü. **(İlahi -Hakim)**

**5- Aşağıda verilen metinleri türlerine göre sınıflandırınız (8 P )**

Masal, makale , ortaoyunu , trajedi , gezi yazısı , deneme , hikaye , anı

**Anlatmaya bağlı metin:** masal , hikaye

**Göstermeye bağlı metin:** trajedi , ortaoyunu

**Gazete çevresinde gelişen metin:** deneme , makale

**Kişisel hayatı konu alan metin:** gezi yazısı , anı

**6- Türk edebiyatının dönemlerini dikkate alarak İslamiyet Etkisindeki Türk Edebiyatı'nı alt dallarıyla beraber belirtiniz.(10 P)**

**İslam Etkisindeki Türk Edebiyatı:** 1) Divan Edebiyatı

2) Halk Edebiyatı

- a) Aşık Edebiyatı
- b) Anonim
- c) Tekke –Tasavvuf

**7-Aşağıdaki yargıların karşısına doğruluğuna göre D veya Y yazınız. (10 P)**

- Samipaşazade Sezaî'nin "Küçük Şeyler" adlı eseri Batı tekniğiyle ele alınmış ilk hikayemizdir. ( D )
- "Adamı sokakta kıştırıp bir güzel marizlemişler." cümlesinde jargon kullanılmıştır. ( Y )
- "Beni anlıyorsun, değil mi?" cümlesinde dil göndergesel işlevde kullanılmıştır. ( Y )
- Alıcı , gönderici , ileti , dönüt vb kavramlar iletişimin öğeleridir. ( D )
- İstanbul ağzı , ülkemizde resmi yazı dili olarak kullanılmaktadır. ( D )

**8-** Kapı kolunu kendine doğru çekti . Odadan içeri girdi ve çekyatın üzerine kendini bıraktı. Dostluğun hayatta ne kadar önemli olduğunu düşünmeye başladı. Gözü de arada bir tahta masaya kayıyordu. Sebebi masanın üzerindeki kitaptı.Kitabın adı "Dostluk " idi. Kitap kapağının rengi de hoşuna gitmişti. Orman içindeki evde yalnızlık çekiyordu. Lakin kitaplar ona dost olmuştu.

**a) Yukarıdaki parçadan hareketle aşağıdaki isim tamlaması türlerine birer örnek veriniz.(6 P)**

**Belirtili isim tamlaması:**

Kitabın adı vs

**Zincirleme isim tamlaması:** Kitap kapağının rengi

**Belirtisiz isim tamlaması:**

Kapı kolu vs

**9- Aşağıdaki parçalarda hangi anlatım türleri kullanıldığını belirtiniz.( 10 P)**

**A)**Eski bir taş köprü geçildikten sonra fakir mahallelere giriliyor ve sefalet,bütün dehşeti ve çirkinliğiyle başlıyordu.Ortalarından akan çirkin sularında yarı çıplak çocuklarla çamurdan köpekler, eğri büğrü sokaklar... Tezekten, çamurdan yapılmış yarı yarıya toprağa gömülmüş penceresiz kulübeler... **(betimleme)**

**B)** Bu adam ne zaman borcunu ödeyecek? Bana iki hafta sonra öderim, demişti. Her seferinde böyle yapıyor. Arasam mı acaba? Şimdi arasam yine bahaneler uyduracak ve vermeyecek. Ne yapacağımı bilemedim. **(İÇ KONUŞMA)**

**C)** Mutlak birisini çiğnedi, bu herifi hapse tiktılar. Ne kadar münasebetsizlik!.. On altı yaş ölmek için pek erkendir. Ah! Artık vapura gidemem... Yazık... Hey terbiyesiz dağ adamı! Bu küfür doğrusu unutulmaz... Arabacı! Sür be herif! Şu Andon'un yaptığı işi de görüyor musun? **(BİLİNÇ AKIŞI)**

**10- a)** 3 ( , ) 4 ve 7 ( . ) maddeleri iyice okumamı söyledi. Zindana atılan mahkûmlar gibi titreyerek ( , ) haykırarak geri geri kaçmaya uğraşıyorduk.

**b)** Yeni usul şiirimiz ( ; ) zevksiz ( , ) köksüz ( , ) acemice görünüyordu.

**c)** Millî Edebiyat akımının temsilcilerinden bir kısmını sıralayalım ( : ) Ömer Seyfettin, Halide Edip Adivar, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Yurdakul, Ali Canip Yöntem.

**d)** Bakınız, şair vatani ne güzel tarif ediyor ( : )

( " ) Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.

Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır.( " )

**10) Yukarıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri en uygun noktalama işaretiyle doldurunuz. (20 P)**

